

D09 Před více než 50 lety

Almanach k 70. výročí založení gymnázia v Lovosicích

Bylo to v létě 1969, kdy jsem dokončil učitelské studium matematiky a fyziky na matematicko-fyzikální fakultě a dostal jsem místo na Střední zemědělské technické škole ve Frýdlantě v Čechách. Hezké město, krásné Jizerské hory, ale žádná zajímavá matematika či fyzika a studenti, jimž byly bližší řepka či jalovice než trojúhelník či Ohmův zákon. A tak jsem si podal žádost o přeložení na gymnázium. Severočeská školská správa mi vyhověla a nabídla výběr mezi Lovosicemi a Mostem. Zvolil jsem Lovosice a poznal jsem, že to byla volba dobrá. Začátek sice byl pro mne poněkud dramatický, práci lovosického kantora jsem začal koncem srpna na chmelnici a tam jsem se od kolegyň dověděl, že celý úvazek pro mou aprobaci tam rozhodně nemají. Jenže bylo zrovna období tzv. normalizace, s propouštěním kolegů kvůli jejich počínání po příchodu vojsk Varšavské smlouvy jsem se sice nesetkal, ale dost časté bylo jejich překládání. A tak se i po začátku školního roku učitelé překládali, a to nejen ti, kteří měli nějaký ten škrálop. Díky tomu jsem dostal v Lovosicích plný úvazek, matematiku ve všech humanitních třídách a fyziku ve všech přírodovědných.

Lovosické gymnázium mělo nového ředitele. Předchozí František Frühauf odešel do důchodu a na jeho místo poslaly školské orgány roudnického profesora Josefa Štemberu, muže celkem bezkonfliktního, mírného a laskavého, který při své povaze neudělal nic, co by normalizátorům vadilo, a tak musel svou oblíbenou Roudnici opustit, aby jako ředitel nastoupil o 20 km severněji ve městě obklopeném krásným Českým středohořím, kde především Boreč s nezamrzajícím vrcholem se stal oblíbeným cílem jeho odpoledních vycházek spojených s fotografováním, když musil – třeba kvůli schůzi rodičovského sdružení – zůstat v Lovosicích do večera.

Se studenty jsme se pomaloučku okoukávali, až jednou se stalo, že v jedné třídě přiletěl k tabuli velký ohryzek od jablka. Svůj dotaz "Kdo to hodil?" jsem rozhodně nepronesl nějakým mírným tónem. A když odpověď nepřicházela, zopakoval jsem jej ještě důrazněji. Kdosi se s obavami přihlásil čekaje, co ho za to bude čekat. Já jsem však reagoval jen konstatováním, že je škoda nechávat tak nevhodně velký ohryzek. Přehrada mezi mnou a onou třídou tak vzala za své, a myslím, že po této události jsem si vůbec byl s žáky gymnázia blíže. A když v pololetí přišla další meziškolní překládací akce, rád jsem se ve třídě, kde došlo k oné události s ohryzky, stal třídním profesorem. A těší mě, že i 50 let po jejich maturitě stále o sobě víme.

Přál jsem si studenty co nejvíce naučit a kromě toho jsem se snažil, aby mé předměty měli rádi, nejen jako školní vyučovací předměty, ale obecně jako obory lidského poznání. Snad se mi to snad aspoň trochu podařilo. Pln elánu ze studia na fakultě jsem chtěl výuku různě zpestřovat. Myslím, že úspěšná byla v mechanice moje úvodní hodina o síle, kdy pomůckou pro demonstraci působení síly byli deformovatelní a přetrhnutelní hadi z cukrárny (zakončit fyzikální demonstraci snědením pomůcky studenty asi není příliš běžné). Docela úspěšné bylo i osobní porovnání tíhového a odstředivého zrychlení při použití řetízkového kolotoče. Věřím, že i různé exkurse byly pro vytváření fyzikálního obrazu světa užitečné. Rád jsem je plánoval tak, aby nebyly přínosem jen pro fyziku; štěchovická přehrada nabídla v okolí i skalnatý terén pro geologii, probíranou v přírodopise spolu s biologií, nedaleko komořanského hydrometeorologického ústavu zas bylo úžasné archeologické naleziště na Závisti.

Asi díky svému tehdejšímu mládí jsem jako zpestření docela vítal i občasné mimovzdělávací akce, ať už všelijaká branná cvičení, která většinou znamenala výlet do nějakých hezkých míst Českého středohoří, nebo

zemědělské i jiné brigády, umožňující blíže studenty poznat a kromě toho i zdravě rozhýbat vlastní tělo.

V Lovosicích jsem učil rád. Vděčně vzpomínám na kolegyně a kolegy i na studentky a studenty. Nicméně v Praze jsem měl manželku, která měla ještě tři roky studia na "Matfyzu" před sebou, a těžce nemocnou maminku. Uvědomoval jsem si, že bych z rodinných důvodů měl být zaměstnán v Praze. Nerad jsem se se svou třídou rok před jejich maturitou loučil, ale i oni mé důvody pochopili a odchod mi odpustili. Naše společné dva roky jsme zakončili výletem do Jizerských hor s ubytováním v budově, která bývala internátem zemědělské školy a kde jsem jako tamní profesor nějakou dobu bydlil. Zlatým hřebem výletu byla návštěva Smrku, nejvyšší hory české části Jizerských hor. Dorazili tam se mnou všichni studenti. A po návratu do Lovosic mi za tento zdařilý výstup celé třídy vyslovil pan ředitel uznání. Potěšilo mě to, jak od něho, tak dodatečně i od mých milých studentů.

Období normalizace pokračovalo, v Praze na školách o učitele s praxí, který nebyl komunistou, zájem nebyl. A tak jsem na více než 30 let školství opustil. Až po svých šedesátých narozeninách jsem nastoupil jako odborný asistent na Vysoké škole ekonomické a vedl cvičení z matematiky a z matematických základů informatiky. Rád jsem se tam mezi studenty setkal s neteří jednoho svého výborného lovosického studenta a vůbec mi nepřišlo líto, že jeden student nepřijal nabídku ke konzultaci s tím, že mu látku vysvětlí jeho teta – profesorka matematiky na lovosickém gymnáziu. Milé vzpomínky na lovosické působení zůstávají i po více než po 50 letech.

RNDr. Jiří Nečas